

Філософія

автомандрів,

або Чому ми це робимо?

Осьова летить назустріч, на сидінні поруч — потерта мапа з кольоровими позначками, зробленими тоді, взимку, коли, здавалося, не було вже сил чекати, поки настане весна і можна буде ЇХАТИ...

«... Небо, це неймовірно синє, ясне небо, що нагтовхується і ламається об тротуари й дахи будинків, — нам хочеться бачити, як воно розкидається куполом від обрїю до обрїю і як його кринолін спочиває на краю землі, понад лісами. Яке нам діло до концертів і театрів, бери ковдри і шуби, виводь машину, тисни дев'яносто кілометрів, а коли розженемося до ста двадцяти, я підкашу вгору кашкет на честь того, що ми майже вирвалися з міста».

(Еріх-Марія Ремарк, «Осіня поїздка мрійника», 1924)

ФОТО: КРИШІНСЬКОГО І. ХОМІ

Є порода людей, які надають цьому слову іншого, зрозумілого ним одним змісту. ЇХАТИ — значить, долати сотні кілометрів українських трас, сільських вулиць і путівців у пошуках старожитностей, пам'яток, просто цікавинок, насолоджуючись калейдоскопом нових відкриттів і самим відчуттям дороги. ЇХАТИ — це ейфорія вільного польоту, азарт першопрохідця, пристрасть, наркотик. І хто вже підсів на мандри, зіскочить навряд чи.

Погляд ізсередини

Оскільки маніакальний блиск в очах, що виникає при згадці минулих, запланованих або ймо-

вірних поїздок, приховати все одно не вдається, ми чесно визнаємо свій діагноз. «Дромоманія» (від грецького «dromos» — шлях), за словником — неподоланне прагнення до безцільного блукання, зміни місць, волоцюства. І якщо третє — все ж таки перебільшення, то з першим і другим можна погодитися. Спитайте першого-ліпшого перехожого — є сенс у тому, щоб витратити два вихідні й сотню літрів бензину, аби обласити і сфотографувати три руїни, костел і ратушу в якомусь галицькому містечку? Боюся, він не зрозуміє, і я не беруся йому пояснювати.

Із погляду «дромоманів», решта людей поділяються на дві категорії. Перші — безнадійні. Вони вганяють нас у ступор запитаннями типу «а навіщо це тобі?» або «знову до Львова (Кам'янка, Чернігова...)? Ви ж там усе бачили!». Друга категорія ще не втрачена для суспільства. Її представники реагують так: «Ой, які ви молодці. Треба і нам якось з ними поїхати, правда, любба?». Ясно, що те «якось» ніколи не настане, але ж люди принаймні розуміють ідею!

Під наше не зовсім серйозне і зовсім антинаукове визначення «дромоманів» підпадає, звичайно, величезне коло людей. Але наразі мова лише про тих, хто спеціалізується саме на автотранспорті Україною, сповідуючи принцип: наше — найкраще!

Концепт: авто як інструмент звільнення

Чому саме авто, а не залізниця, велосипед, каное чи, нарешті, «пішкарус»? Для більшої вагомості відповіді візьмемо у спільники класика — Ремарка. Читаєш його «Щастя сталевих коней», «Осіню поїздку мрійника», написані 80 років тому, — тільки моделі авто трі-і-шечки змінилися, а ідея — живе. 1920-ті роки... Уявіть собі елегантні автомобілі того часу — і Ремарк пише: «Ця техніка... внесла у подорожі нову романтику, досконалішу за яку не можна собі навіть уявити. Залізниця — лише засіб пересування; мандрувати у повному сенсі цього слова нею неможливо». Мандрувати по-справжньому — вільно блукати країною, підкорившись власним бажанням, настрою, примхам і навколишнім краєвидам (звісно, не оминаючи пам'яток — додамо від себе). Автомобіль «звільняє, даючи змогу легкокожно блукати, піддаючись чарам безпосередності, радіючи несподіванкам, поринаючи в атмосферу пригод. Вирушаєш у дорогу, коли схочеш, зупиняєшся і затримуєшся, де хочеш, мчиш чи ледь плентаєшся — як хочеш, можна піддатися будь-якій забаганці, суворих обмежень не існує, не треба поспішати або чекати на пересадку, можна — о диво! — просто їхати світ за очі, керуючись у виборі маршруту лише власним настроєм». Ну і що тут можна додати?..

Покатавшись українськими дорогами на різних «колесах» — від респектабельної неквапної 21-ї «Волги» з оленем до агресивно-нетерплячого джипа — починаєш усі моделі машин розглядати тільки з одного погляду: «А подолала!»

Сідайте в авто — і ці таблички вже не матимуть над вами влади!

ФОТО: ХОМІ

10 ВІДПОВІДЕЙ НА ЗАПИТАННЯ ПРО ДОРОГУ

1. «А ви звідки?» — З Києва. — «Із самуга?!!»
2. «Не знаю, я не місцевий, тут лише 20 років живу».
3. «Отак-во-во вправо, потім вліво і з холерою просто (тобто прямо), аж там побачите».
4. «О-отуди, тут недалеко, три кілометри» (ніколи — два або чотири, саме три; залежно від уяви співрозмовника три гуцульські кілометри становлять від 5 до 20 звичайних кілометрів).
5. «Їдете впра-а-аво (показує ліворуч) і там пр'їємо, нікуди не звертаєте (розмахує руками)».
6. «Йдіть д'гори, д'гори й там ся поспитаєте» (закарпатський варіант).
7. «Таммм» (широкий жест рукою на 270 градусів).
8. «Ходімо, я вас проведу» (улюблена відповідь знудьгованих сторічних бабусь; почувши, негайно тікайте!!!).
9. Жваве обговорення варіантів відповіді із сусідами через паркан. За хвилину про вас забувають.
10. Мовчанка й широко розкриті очі (програма не відповідає на системні запити і буде закрита — CTRL-ALT-DEL).

Фото О. КРУШИНСЬКОЇ

б вона оту калюжу дорогою до скель Довбуша?» Джип, певно, найкращий, але не єдиний варіант. Вітчизняна альтернатива представлена славнозвісним узником — нуль комфорту, максимум прохідності! Якщо чесно, згодиться будь-яка модель, яку не дуже шкода і яку ви в змозі самотужки витягти з багнюки (не раз доводилося чути драматичні оповіді про виклик «швидкої допомоги» у вигляді п'яного дяді Васи на тракторі). А якщо вже зовсім чесно — у вас є авто? Ви вмієте так-сяк тримати кермо? Ви просто щасливчик, і решта не має значення! В путь!

Будь-які нам дорогі дороги

Кажуть, у Росії дві біди — дурні й дороги, а в Україні — три: дурні, дороги й Росія.

О, українські дороги! Це не просто шляхи з пунктів А до пунктів Б. Це феномен за межами пізнання, непідвладний чистому розумові. Яка фантазія, яке розмаїття! Новісінький асфальт змінює покриття японської системи тоямотоканова. Калюжі з береговою лінією, як в озера Мічиган. Чорнозем, який жадбно засмок-

тує у свою пастку необережні колеса. Вибиті колії, що не поступаються окопам часів Першої світової. Розхристана бруківка «смерть підшипникам». Бетонка, що час від часу ставить сторч шматок арматури. Центральна сільська вулиця — суцільний «лежачий поліцейський». Розкисла від дощу глина на спуску — прощавай, рятівна сила тертя... Класична придністровська «потрійна» дорога — «сошейка», брукована рваним каменем (автоматичне обмеження швидкості до 30 км/год) плюс дві паралельні ґрунтівки з обох боків — вибирайте, тряситься чи вгрузнути. Але карпатські дороги дадуть фору всім. Зіграємо в лотерею: пройде ця каменюка під днищем авто? — ура, пройшла! Бемць! Це була наступна. А тепер ми танк-амфібія, бо дорога й потічок злилися в одне. Бульк! — форсуємо калабану. Дівочки на автомийках непритомніють, побачивши глиняного монстра на колесах.

І не треба, не треба думати, що автентична сутність наших доріг вичерпується унікальними властивостями покриття. То пуста. Головне — їхній шальоний темпе-

Фото О. КРУШИНСЬКОЇ

рамент і природний антагонізм із топографією. Купуючи мапу-двокілометровку, ви автоматично ступаєте на стежину війни. Тому не дивуйтеся, коли путівець буде вам підсовувати зайві розвилки, заманювати на хибні шляхи рівненьким ґрунтом і навпаки, відлякувати від потрібного повороту блискучими калюжами. І тільки GPS, підключений до бортового ноутбука із завантаженими мапами, надасть вам беззаперечну перевагу в цій боротьбі.

Але все марно. Шляхи як явище все одно лишаться для нас символом мандрів, об'єктом бажання, і ми прощаємо їм всі недоліки. Тому ми часто питаємось *дороги*.

Як правильно питатися дороги

Для цього треба вчитися чітко формулювати і ставити запитання: «Як нам проїхати до об'єкту N?» (І не думайте, що ми досягли в цій справі аж такого успіху).

Не хутуйте законами статистики. Надійними вважайте лише результати опитування трьох незалежних осіб, якщо вони збігаються принаймні на 70-80 відсотків. Ну хоча б двох запитайте!

Не варто питатися дороги у жінок (нехай вибачать феміністки!). Необережним кроком є також опитування групи людей. Один порадить цей-во шлях, другий зараз же доводитиме переваги того-во, а решта неодмінно приєднається до дискусії. І не обов'язково у ній народиться істина! Чиніть хитріше, як хижаки в саванні. Елегантно відбийте від теплої компанії одного туземця і влаштуйте йому допит. Інколи можна навіть узяти в машину полоненого, щоб показав дорогу на місцевості.

Облиште складнопідрядні речення на кшталт: «Доброго дня, перепрошую, не могли б ви сказати, якщо не важко, як проїхати до палацово-паркового ансамблю XVIII століття?». Робимо так. Бадьоро вигукуємо «Хай Бог помагає!» (універсальне) або «Слава Йсусу!» (Західна Україна) і одразу ж тицяємо пальцем у путівник чи роздруківку з фотографією об'єкту: «Шукаємо оце».

Вивчайте синоніми. Може статися, що в селі «немає» замку або фортеці, зате є «крепость». Шукаючи храми, запитуйте про «стару церкву», щоб не приїхати до блискучого новобуду. Найгірше з палацами, бо їх можуть ідентифікувати виключно як школу, ПТУ, лікарню, сільраду або клуб (де будуть танці).

Для непростих запитань «А ви хто?» ми свого часу вигадали ефективну відповідь: «Ісаївські вісті!», яка нейтралізує співрозмовника — бідака замовкає і заходиться пригадувати це неіснуюче видання.

І все-таки, чому ми це робимо?

Чи не простіше поїхати кататися цивілізовано — за кордон? Можна, звичайно, і треба, але це зовсім інше. Там ти гість і лишишся гостем. А тут, Чернігівщина це чи Буковина, ти вдома, усе навколо твоє і кожною пам'яткою ти пишася, наче своєю власною. Не на офіційних заходах і шароварних концертах, а десь у Рогатині чи Диканьці стаєш, перепрошую на пафосному слові, справжнім патріотом. І коли хтось скривиться на твої фотографії старого замку («та ну, це ж розвалюха, а ось в Англії...»), ти захищатимеш його значущість, як лев. А скільки у нас унікальних пам'яток, майже нікому не відомих, яких не знайдеш деінде у світі?

Переконливо? Усе правда. Але ця обґрунтована відповідь сформульована постфактум. Кататися ж і кататися будемо, бо, чесно, не уявляємо, як без цього обходитись. Мандри — потужний допінг, що дає змогу повністю «перезавантажити» мозок і набратися сили для міської коловерті. А коли не сезон, можна затишно влаштуватися за компом, щоб розібрати сотні літніх фотографій із замками й фортецями, монастирями й дерев'яними церквочками, скельними храмами й водоспадами. І помалювати мапи позначками для нових спокусливих маршрутів. ■

Олена КРУШИНСЬКА
(Далі буде)

ВІЗЬМИТЬ У ПОДОРОЖ

- Атлас автошляхів і мапи-двокілометровки. Заздалегідь позначте на них «places of interest».
- Путівники, книжки, роздруківки і фото, щоб у процесі пошуків демонструвати місцевим мешканцям.
- Налобні ліхтарик на світлодіодах (тільки не китайські «шедеври!»), незамінні у підземеллях та при заміні колеса вночі під дощем (тьху-тьху-тьху через ліве плече).
- Навет і спальник (якщо придорожніх рестораників вистачає, то з готелями значно гірше).
- Запас батарейок (навіть у райцентрах часто не купиш «пальчиків», дорожчих за 50 копійок і відповідної якості) та підзарядки для фототехніки й мобілок.
- Один мій друг-дромоман возить із собою півлітрову пляшку «валюти» для заохочення місцевих «консультантів». Допмагає!
- На екстремні випадки для демонстрації мовчазної харизми автолюбителя — монтировка. Хоча, певно, вона й так у вас є під сидінням.

Фото О. КРУШИНСЬКОЇ

Фото О. КРУШИНСЬКОЇ